

آمیوسنتز

آمیوسنتز یک روش تشخیصی پیش از تولد است که در طی آن مقدار کمی از مایع آمنیوتیک از کیسه اطراف جنین برداشته می‌شود. نمونه گیری تحت هدایت سونوگرافی و از طریق یک سوزن نازک که از روی شکم وارد رحم می‌شود، انجام می‌گیرد. انجام این روش در موارد زیر توصیه می‌شود:

- سن بالای ۳۵ سال
- سونوگرافی غیر طبیعی
- سابقه تولد نوزاد با نقائص خاص زمان تولد
- سابقه داشتن کودک با نقائص مادرزادی

دقت انجام آمیوسنتز ۹۹٫۴ درصد است و خطرات احتمالی ناشی از آن کمتر از ۱ درصد است.

به کمک آمیوسنتز بیماری‌های زیر قابل تشخیص هستند:

- سندروم داون
- بیماری آنمی داسی شکل
- فیروز کیستیک
- دیستروفی عضلانی
- تائ ساکس و بیماری‌های مشابه
- نقائص لوله عصبی مانند اسپینا بیفیدا و آنانسفالی

آمیوسنتز در موارد زیر انجام میشود:

بررسی ژنتیکی: در این موارد آزمایش برای بررسی برخی شرایط ژنتیکی مانند سندرم داون انجام میشود.

بررسی بلوغ ریه های جنین: نمونه برداری از مایع آمنیوتیک برای تعیین اینکه آیا ریه های کودک به اندازه کافی برای تولد و زندگی خارج از رحم بالغ شده است یا خیر.

تشخیص عفونت جنین: گاهی اوقات، آمیوسنتز برای ارزیابی عفونت یا بیماری های دیگر جنین استفاده می شود. این روش همچنین می تواند برای ارزیابی شدت کم خونی در نوزادانی که دچار ناسازگاری Rh هستند استفاده میشود. در صورتی که فاکتور Rh مادر منفی و فاکتور Rh جنین مثبت باشد، مشکلی بنام ناسازگاری Rh جنین و مادر ایجاد می شود. این مسئله در اولین بارداری رخ نمی دهد و معمولاً در بارداری های بعدی بروز می کند.

اگر گروه خونی مثبت جنین در طی بارداری یا زایمان با گروه خونی منفی مادر تماس پیدا کند، خون مادر بر علیه فاکتور Rh، آنتی بادی های بسیار خطرناکی تولید می کند، این بدان معناست که مادر به Rh حساسیت نشان داده است. آنتی بادی های Rh می توانند از جفت عبور کرده، به خون جنین حمله کنند و گلبول های قرمز او را از بین ببرند، این شرایط منجر به کم خونی همولیتیک جنین می شود که در آن گلبول های قرمز سریع تر از آنکه جایگزین شوند، نابود می شوند. در این شرایط بیلی روبین (زائده ای که از شکست گلبول قرمز بجا می ماند) در جریان خون جنین افزایش می یابد و پس از تولد به زردی مبتلا می شود بطوریکه عضلات ضعیف، پوست و چشم متمایل به زرد خواهد داشت و بیحال و سست خواهد بود.

درمان: برای درمان افزایش مایع آمنیوتیک در دوران بارداری (polyhydramnios) ممکن است آمنیوسنتز برای تخلیه مایع آمنیوتیک اضافی از رحم انجام شود.

آزمایش تعیین هویت: در این موارد DNA جنین با DNA پدر مقایسه می شود.

نکات قابل توجه برای انجام آمنیوسنتز:

- ✓ انجام سونوگرافی پیش از انجام آمنیوسنتز می تواند در تشخیص نقائصی مانند شکاف کام، شکاف لب و نقائص قلبی کمک کننده باشد.
- ✓ تشخیص قطعی جنسیت نوزاد از طریق آمنیوسنتز امکان پذیر است.
- ✓ آمنیوسنتز در سه ماهه سوم برای تایید بلوغ ریه جنین انجام می شود.
- ✓ بهترین زمان انجام آمنیوسنتز در هفته های ۱۵ تا ۱۸ بارداری است.
- ✓ خطر انجام آمنیوسنتز بسیار ناچیز است، به طوری که کمتر از ۱ درصد موارد به سقط می انجامد.
- ✓ احتمال وقوع آسیب به مادر و نوزاد، عفونت و زایمان زودرس ناچیز است.
- ✓ پس از آمنیوسنتز درد و گرفتگی مختصری مانند درد قاعدگی رخ می دهد که پس از چند ساعت برطرف می شود.
- ✓ یک روز پس از انجام آمنیوسنتز، مادر باید استراحت کند و از فعالیت ورزشی، بلند کردن اجسام سنگین و رابطه جنسی خودداری کند.
- ✓ برای تخفیف درد و ناراحتی مادر می تواند طبق دستور پزشک از مسکن استفاده کند.
- ✓ در صورت وقوع تب، خونریزی، ترشحات غیرطبیعی واژن و درد شکمی که شدیدتر از گرفتگی باشد، باید مادر فوراً به پزشک خود اطلاع دهد.
- ✓ نتایج آمنیوسنتز معمولاً ۲ تا ۳ هفته پس از نمونه گیری اعلام می شود.
- ✓ از دیگر دلایل انجام آمنیوسنتز می توان به بررسی عفونت نوزاد، کاهش حجم مایع آمنیوتیک و ارزیابی شدت آنمی در نوزادانی که حساسیت Rh دارند، اشاره کرد.
- ✓ اگر آمنیوسنتز پیش از هفته ۲۰ انجام شود مثانه بیمار باید پر باشد، اما در صورتی که پس از هفته ۲۰ انجام شود مثانه باید خالی باشد.
- ✓ باید به مادر توصیه شود قبل و بعد از انجام آمنیوسنتز مایعات فراوان بنوشد.

منابع:

کتاب آزمون های غربالگری در دوران بارداری

<https://www.mayoclinic.org>

<https://www.webmd.com>

شبکه آزمایشگاهی رصد